

Een geïnspireerde visie is nodig

René Smits

Tuesday 26 June 2012, 13:36

update: Tuesday 26 June 2012, 13:39

on-line editie Het Financieele Dagblad

René Smits

De bijeenkomst van de Europese Raad deze week wordt wederom gekenmerkt door hoge verwachtingen. De financiële markten en de media verwachten dat de leiders van de Europese Unie nu eindelijk eens beslissende stappen zetten die de negatieve feedback loop tussen de positie van de banken en de staatsschuld doorbreken en een perspectief bieden op een goed functionerende monetaire unie.

Meer over dit onderwerp

[An inspired vision is needed \(PDF\)](#)

[Annual Report BIS](#)

[‘Fiscal compact’-verdrag](#)

[A manifest for Europe](#)

De huidige EMU-structuur heeft bewezen veel te gevoelig te zijn voor speculatieve aanvallen en nationaal getalm. Zoals de Bank voor Internationale Betalingen in Bazel (BIS) duidelijk uiteenzet in haar jaarverslag (zie link '*Annual Report BIS*'), hebben “hardnekkige vicieuze cirkels op dit moment Europa in hun greep”. Het IMF, de BIS, commentatoren en de Britse regering pleiten voor "banken-unie", in het laatste geval met een *opt-out* voor Londen, natuurlijk. Om de BIS nog eens aan te halen: “een pan-Europese financiële markt en een pan-Europese centrale bank hebben een pan-Europees bancair systeem nodig.” Het ‘trilemma’ van een stabiel financieel stelsel, een geïntegreerde financiële markt en nationaal financieel toezicht is onoplosbaar gebleken in een monetaire unie. De ernstige financiële crisis ondermijnde de begrotingen en het nationale bankwezen. Wanneer in een muntunie een beroep wordt gedaan op de begrotingen van de lidstaten en de nationale toezichthouders

worden ingeschakeld bij het afwikkelen van banken ondergraaft dit het vertrouwen in de interne markt en de gemeenschappelijke munt. De monetaire unie heeft behoefte aan een banken-unie.

Tegelijkertijd vereist een munt voor de grootste economische regio in de wereld effectieve besluitvorming. Het EU-besluitvormingsproces heeft bewezen niet tegen de taak opgewassen te zijn. Een (over-)matig vertrouwen in het bereiken van overeenstemming tussen nationale beleidsmakers over gemeenschappelijke standpunten bleek te optimistisch in een crisissituatie. Erger nog, deze nationale beleidsmakers stapten buiten de structuren van de Unie teneinde beslissingsbevoegdheden voor zichzelf te behouden. Zo kwamen er een EFSF en een ESM op basis van afzonderlijke verdragen. En dit is één van de redenen waarom we een afzonderlijk ‘*fiscal compact*’-verdrag (zie link "*Fiscal compact*'-verdrag') hebben tussen 25 lidstaten in aanvulling op het VWEU.

Gemeenschappelijke uitdagingen

Een volledige banken-unie is niet haalbaar op basis van het huidige Verdrag. Maar onmiddellijke stappen kunnen, en moeten, worden genomen, op grond van het VWEU. De toezichthoudende taak van de ECB kan meteen worden uitgebreid, door haar operationele toezichtsbevoegdheden op grote banken te geven. Een verdere uitwerking van de rol van de EU-toezichthouders op de hele financiële sector, waarbij ook de nieuw opgerichte EBA, ESMA en EIOPA worden betrokken, kan wachten.

Naast specifieke maatregelen voor de financiële markten, is het nodig dat de Europese leiders de crisis in termen van gemeenschappelijke uitdagingen formuleren. We moeten weg van de nadruk op nationale soevereiniteit. Alleen een gezamenlijke uitoefening van onze soevereiniteit zal ons in staat stellen om aanvallen van de spelers op de financiële markten en de commentatoren te weerstaan. Of zij winnen, of wij winnen, door gezamenlijk op te treden. Zolang staten op zichzelf blijven optreden, zullen we geen succes hebben. Nu de media en de financiële markten in de greep zijn van hun eigen verhaal over afzonderlijke landen die ten onrechte hebben ingestemd met een gemeenschappelijke munt, is het hoog nodig dat onze politici optreden als Europese leiders. ‘Europese’: ze moeten verder durven te kijken dan hun eigen nationale mandaten. ‘Leiders’: zij moeten visie vertonen. Ja, dit vergt moed en vastberadenheid. Zoals ik elders heb geschreven (zie link '*A manifest for Europe*'), zijn we nu te weten gekomen hoe de media en de markten in hun eigen negatieve feedback loop blijven steken: zij bedienen zich van teleurstellend nieuws en tegenslagen en praten ons voortdurend dieper de crisis in. En ze zetten ons tegen elkaar op. Het is hoog tijd ons gemeenschappelijk project weer te herkennen voor wat het is: een onderneming om onze economieën en samenlevingen samen te brengen om de mondiale concurrentie beter te weerstaan en om onszelf te beschermen tegen een terugval naar de onderlinge strijd en het bloedvergieten die ons continent in het verleden zo hebben geteisterd. En om de burgers en bedrijven een mate van vrijheid en sociale bescherming in een democratische markteconomie te bieden die voor velen buiten de EU als een magneet werkt. Om de situatie opnieuw te definiëren hebben we een inspirerende visie nodig. Deze visie moet ook praktisch zijn en leiden tot snelle uitbetaling aan gezamenlijk gefinancierde projecten, om het vooruitzicht op duurzame economische groei te vergroten. Bij deze top gaat het erom het initiatief te herwinnen als leiders van Europa.

Bron: <http://fd.nl/beleggen/columns/rene-smits/515589-1206/een-genspireerde-visie-is-nodig>